Cena egzemplarza 15 groszy.

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHEŁMŻYŃSKI

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno - oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „STRZECHA RODZINNA" wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnoszeniem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł.

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety.

Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej" (Fr. Miemczyk) w Chełmży.

Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej.

Redaktor naczelny i odpowiedzialny: KLEMENS KOBIERSKI, Chełmża.

Telefon 72.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za milim. 1 łamowy, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-ej 1,— zł.

Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty.

Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada

Konta bankowe: Miejska Kasa Oszczędności — Bank Ludowy Chełmża — Miejsce płatności — Chełmża. —

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 44. | Chełmża, sobota dnia 23-go lutego 1929 r. | Rok II.

Działalność Państwowego Banku Rolnego w roku ubiegłym.

Rok 1928 zaznaczył się dalszym ogromnym rozwojem życia gospodarczego Polski. Niemal we wszystkich gałęziach produkcji krajowej dało się zauważyć znaczne ożywienie, świadczące o tem, że Rzeczypospolita wstąpiła na drogę wyraźnej poprawy położenia społeczno-gospodarczego, szerokich warstw ludności. Ożywienie to jest niewątpliwie rezultatem wielkiej pracy, jaką w zakresie gospodarczym, dokonały władze państwowe. Dzięki usilnym staraniom rządu, życie gospodarcze Polski zasilone zostało w roku ubiegłym poważną sumą nowych kapitałów, zdobytych bądź z pożyczki zagranicznej, bądź z funduszów państwowych i społecznych, które użyte zostały na potrzeby inwestycyjne i obrotowe.

Pierwszorzędną rolę w tej pracy aparatu państwowego, nad umocnieniem i rozwojem podstaw życia gospodarczego Rzeczypospolitej, odegrały banki państwowe, mianowicie Bank Rolny i Bank Gospodarstwa Krajowego.

W rzędzie instytucji kredytowych służących pomocą finansową, rozwojowi produkcji i przetwórstwa rolniczego — Państwowy Bank Rolny w ciągu ubiegłego roku wybił się bezspornie na czoło, osiągając w pracy swej bardzo pokaźne rezultaty.

Będąc instytucją powołaną dla celów popierania rozwoju rolnictwa, przemysłu rolnego i gospodarczego rozwoju wzl. organizowania kredytu rolniczego dla drobnych i średnich gospodarstw, popopierania i prowadzenia parcelacji, osadnictwa, meljoracji i regulacji wodnych — Państwowy Bank Rolny służy swą pomocą drobnej własności rolnej; której interesy, w związku z trudnościami gospodarczemi kraju, zaniedbywane były przez długi czas. Dopiero troska, jaka ostatnie rządy otoczyły całokształt życia gospodarczego kraju i idąca w ślad za nią ogólna poprawa sytuacji finansowej Polski, umożliwiły udzielenie drobnemu rolnictwu ze strony władz państwowych, pozytywnej pomocy kredytowej, której wyrazem jest właśnie działalność i rozwój Państwowego Banku Rolnego w roku ubiegłym.

Dla zobrazowania tego rozwoju należy podkreślić, że ogólna suma bilansowa Państwowego Banku Rolnego, która na dzień 1-go stycznia 1928 r. wynosiła 424, 9 mil. zł. wzrosła wciągu 11 miesięcy 1928 r., o 70,9 proc., wynosząc w dniu 1-go grudnia ub. r. 726,6 miljonów zł.

W grupie terminów krótkoterminowych, udzielonych w pierwszym rzędzie przez Bank na cele obrotowe rolnictwa za pośrednictwem organizacji spółdzielczych i samorządowych, oraz kas pożyczkowo-oszczędnościowych, wzrost na 1-szy grudnia 1928 r. w porównaniu z 1-szym stycznia wyraża się suma 67,6 mil. zł., osiągając cyfrę 197,6 milj.

Równocześnie stan kredytów krótkoterminowych z t. zw. funduszów administrowanych, przeznaczonych w budżetach poszczególnych ministerstw na specjalne cele (związane z popieraniem rolnictwa) i rozprowadzany przez Państwowy Bank Rolny — wzrósł z 88,4 mil. zł. w dniu 1. I. 28 r. na 160,6 milj. zł. na dzień 1. XII. 28 r.

Najwięcej wysiłków w roku ubiegłym, położył Państwowy Bank Rolny w zakresie organizowania kredytu długoterminowego. Jak wiadomo, kredytu długoterminowego udziela Państwowy Bank Rolny w dwojakiej formie: 1) w 7 proc. listach zastawnych na kupno gruntu, spłatę uciążliwych zobowiązań i wszelkie inwestycje rolne, 2) w 7 proc. obligacjach meljoracyjnych na meljoracje rolne. Bank rozpoczął udzielanie pożyczek długoterminowych, w listach zastawnych, w 1926 r. i do dnia 1-go stycznia 1928 r. wypłacił w tych listach 49,4 mil. Rok 1928 przyniósł wprost imponujący wzrost tych pożyczek, mianowicie przeszło 150%, stan kredytów długoterminowych wynosił bowiem na dzień 1. XII ub. r. 123,1 miljon. zł.

Do tego dodać jeszcze należy, udzielone przez Bank pożyczki długoterminowe w obligacjach meljoracyjnych, które Państwowy Bank Rolny uruchomił w lipcu 1928 r. i których w niespełna 5 miesięcy do dnia 1 XII. 1928 r. wypłacono na sumę 16,6 milj. zł. Nie potrzeba podkreślać, jak wielką rolę odgrywa na wsi kredyt długoterminowy, całkowicie zniszczony przez wojnę i w pierwszych latach naszej niepodległości, zupełnie niedostępny dla drobnych rolników. Odbudowa kredytu długoterminowego i udostępnienie go dla drobnych gospodarstw na cele inwestycyjne, na zakup ziemi z reformy rolnej, na meljoracje i t. d. jest niewątpliwie i pozostanie ogromną zasługą Państwowego Banku Rolnego.

Wreszcie mówiąc o działalności Państwowego Banku Rolnego w roku ubiegłym, zaznaczyć należy jego udział w akcji agrarnej, polegający na przeprowadzaniu parcelacji bądź na własny rachunek, bądź komisowo (ogromne dobra Krotoszyńskie w woj. poznańskiem, gdzie Bank pobudował szereg wzorowych zagród). W pierwszych trzech kwartałach roku 1928, Państwowy Bank nabył w celach parcelacji dalsze 6 majątków na obszarze około 7-miu tys. ha. rozparcelował zaś 2 tys. ha.

Pragnąc, aby kontakt szerokich mas drobnych i średnich rolników z Państwowym Bankiem Rolnym był jaknajściślejszy, Bank w roku ubiegłym rozszerzył sieć swoich Oddziałów, otwierając trzy nowe Oddziały w Pińsku, Lublinie i Kielcach, oraz powołał szereg placówek informacyjnych i pośredniczących, ułatwiających rolnikom uzyskanie kredytu w Banku.

Jak z powyższego widać, Państwowy Bank Rolny, rozszerzając w szybkim tempie swą działalność, stał się dla drobnego rolnictwa, placówką niezmiernie pożyteczną, przyczyniającą się do ogromnej poprawy stosunków kredytowych na wsi i do wzrostu dobrobytu rolnika.

(AROL)

Dwa miljony więźniów w Sowietach.

Gazety bolszewickie podają, iż za przestępstwa natury kryminalnej nie będzie się więcej zamykać przestępców do więzień, lecz skazywać ich na przymusowe roboty.

Zarządzenie to stoi w związku z niebywałem przepełnieniem więzień sowieckich.

Jak podaje ostatnia statystyka, w lochach sowieckich przebywa obecnie ponad 2 miljony więźniów. Cyfra zaista rekordowa.

Akcja dla podniesienia zdrowotności robotników.

Warszawa, 21. 2. Główny inspektor pracy zwrócił się do wszystkich inspektorów pracy z okólnikiem w sprawie współdziałania inspekcji pracy z Kasami Chorych w zakresie podniesienia zdrowotności w masach robotniczych.

Okólnik podaje regulamin współdziałania, zawierający wskazówki co do badania robotników młodocianych, nie należących do Kasy Chorych, badania kobiet i dorosłych robotników członków Kasy Chorych, informowania inspekcji pracy przez Kasy Chorych o zjawiskach masowej chorobliwości w poszczególnych zakładach przemysłowych oraz wskazówki organizacyjne.

Osobliwy „urlop" szefa Reichswehry do Argentyny.

Berlin, 21. 2. Szef kierownictwa armji niemieckiej gen. Heye udał się w podróż do Ameryki Południowej w charakterze napół urlopowym. Generał ma skorzystać z zaproszeń Argentyny i Chili na manewry.

Kartki na chleb w Sowietach.

Moskwa, 21. 2. Istniejące od dłuższego już czasu w większości miast rosyjskich kartki na chleb mają być 15 marca wprowadzone również w Moskwie.

Przerwany lot.

Paryż, 21. 2. Znany lotnik francuski Coste, który wczoraj wystartował z lotniska Le Bourget do lotu na Daleki Wschód Paryż — Tripolis — Kairo — Bassorah — Karachi — Allahabad — Kanoi po 20 minutach lotu zmuszony był lądować z powodu pęknięcia rurki doprowadzającej benzynę.

W czasie lądowania aparat uległ zupełnemu rozbiciu. Lotnik wraz z dwiema towarzyszami odniósł lekkie obrażenia.

Na samolocie znajdowały się liczne przesyłki pocztowe; dotychczas nie stwierdzono, czy zostały one zniszczone.

Coste miał odbyć drogę próbną dla stwierdzenia możliwości ewentualnej komunikacji lotniczej na tej linji.

Dziennikarz — ministrem.

Praga, 21. 2. Min. oświaty Czechosłowacji Hodża podał się z powodu złego stanu zdrowia do dymisji, która została przyjęta. Następcą jego mianowany został poseł dr. Stefanek, również Słowak.

Poseł Stefanek, z zawodu dziennikarz, organizował po wojnie szkolnictwo na Słowaczyźnie.

Masy bezrobotnych zbliżają się do Londynu.

Londyn, 21. 2. Marsz bezrobotnych na Londyn trwa w dalszym ciągu — Marsz odbywa się na linji Glaspow — Londyn i trwa już 3 tygodnie. W Londynie spodziewają się bezrobotnych za 5 dni. W dniu 24 bm. odbędzie się w Londynie manifestacja bezrobotnych.

Ze świata

Meksyk rozpada się na dwa odrębne państwa?

Nowy Jork, 21. 2. W związku z nowymi niepokojami w Meksyku, donoszą, że powstańcy zamierzają utworzyć z północno-zachodniej części Meksyku państwo, niezależne od rządu centralnego. Stojący na czele ruchu powstańczego generał Manzo był zwolennikiem zamordowanego prezydenta Obregona.

Anglja ma kłopot z Palestyną.

Londyn, 21. 2. Tworzy się tu komitet angielsko-żydowski, obejmujący wielu wybitnych posłów Izby Gmin, celem propagowania idei przekształcenia Palestyny na siódme dominjum imperjum brytyjskiego.

Nowe miljonowe miasto.

Paryż, 21. 2. Stolica Egiptu Kairo — w ostatnich latach znacznie się rozrosła. Podczas gdy w r. 1918 Kairo liczyło 790 tysięcy mieszkańców — obecnie przeprowadzony spis wykazuje przeszło miljon mieszkańców. W tej liczbie przeważającą część stanowią Egipcjanie — jednak mieszka tam także wielka ilość Greków — Francuzów i Anglików.

Premje dla rodzin z licznem potomstwem we Włoszech.

W budżecie włoskim znajduje się pozycja około trzech miljonów lir, przeznaczonych na premje dla rodzin, obdarzonych licznem potomstwem. Premje od 150 do 500 lir będą odtąd wypłacane w czasie świąt Bożego Narodzenia. W ub. r. obdarzonych zostało 11.963 rodziny sumą 2.883.000 lir. Ogólna liczba rodzin, które otrzymały premje, wynosi 19.980, a ogólna sumą wydanych na ten cel pieniędzy — 5.833 000 lir.

Zdarzają się nierzadko rodziny, które posiadają więcej niż dziesięcioro dzieci.

Zamieszki w Palestynie.

„Daily Expres“ podaje z Jerozolimy, iż w pobliżu kolonji żydowskiej Hedera przyszło do starć między rolnikami żydowskimi a beduinami na tle sporu granicznego. Jeden żandarm angielski i kilku rolników żydowskich odniosło ciężkie rany. Komendant policji i gubernator okręgowy, którzy przybyli na miejsce zamieszek, musieli się cofnąć i zawezwać większe oddziały polic. celem stłumienia wybryków.

Olbrzymi wylew rzeki.

Niebywały od lat 40 wylew rzeki Tiety w Brazylji zniszczył na olbrzymiej przestrzeni plantacje kawy. 5 000 domów stoi pod wodą. 25.000 osób znalazło się bez dachu nad głową.

Straty bardzo duże.

Z kraju.

Dęby imienia Marsz. Piłsudskiego.

Z Kielc donoszą: Na organizacyjnem zebraniu powiatowego komitetu obchodu imienin Marszałka Piłsudskiego uchwalono m. in. we wszystkich gminach powiatu pinczowskiego posadzić w stosownych miejscach, dęby imienia Marszałka Piłsudskiego.

Dyplom honorowy dla min. Miedzińkiego.

Z Warszawy donoszą, że onegdaj nastąpiło uroczyste wręczenie ministrowi pocz. i telegrafów p. B. Miedzińskiemu dyplomu honorowego członka polskiego Tow. teletechników.

Wiece w sprawie projektu B. B. zmiany Konstytucji.

Po olbrzymim wiecu w Warszawie w Colosseum w sprawie projektu B. B. zmiany konstytucji odbyło się szereg dalszych wieców na prowincji i tak: w Kielcach, w Kaliszu, w Lidzie, w Tczewie i w Bydgoszczy. Charakterystyczny moment miał w Bydgoszczy, na którym przestawiciele miejscowej Chrześcijańskiej Demokracji wyrazili gotowość całkowitego poparcia projektu B. B. naprawy konstytucji, przyczem w imieniu zebranych prosił prezydjum o przesłanie depeszy hołdowniczej do Marszałka Piłsudskiego.

Bilans pracy „Aerolotu“.

Od chwili zainicjowania komunikacji lotniczej w całej Polsce, tj. od dnia 1 września 1922, do chwili likwidacji polskiej linji lotniczej „Aerolot“, tj. 31 grudnia 1928, samoloty tej linji wykonały 15.165 losów, przebywając przestrzeń 4.311.082 kl, przewożąc 32.386 osoby, 773.222 klg. bagażu i towarów, oraz 39.386 klg. poczty.

Zamość pragnie wprowadzić prohibicję.

Rada miejska w Zamościu postanowiła przeprowadzić głosowanie w sprawie wprowadzenia zakazu sprzedaży napojów alkoholowych.

Urzędnik kasy chorych łapownikiem.

Wydział śledczy policji państwowej zatrzymał kierownika buchalterji aptecznej Powiatowej Kasy Chorych Karola Knorka w Sosnowcu pod zarzutem pobierania łapówek od jednego z dostawców. Knorka przekazano władzom sądowym.

Aresztowanie oszusta wekslowego.

W Krakowie policja aresztowała hurtownika śledzi Benjamina Markusa Grosa. Grosowi zarzuca się wielkie oszustwa, jakich dopuścił się, oraz fałszerstwa wekslowe. Gros zarwał swym dostawców, na olbrzymie sumy.

Nowy most na Prośnie.

Gmina Galewice dbając o ułatwienie komunikacji na drodze gm.: Wieruszów — Galewice — Kurzaj — Głaz — Biadaszki uchwaliła wybudowanie mostu drewnianego na rzece Prośnie w Głazie kosztem 10.000 zł. W tych dniach został zawarty kontrakt z przedsiębiorcą. Roboty nad budową mostu rozpoczęte zostaną tego roku z nastaniem wiosny.

Ostatnie telegramy.

Warszawa (AW). W wczoraj w południe premjer Bartel był przyjęty na półgodzinnej naradzie Prezydenta Rzplitej. Następnie premjer udał się do Belwederu, gdzie odbył naradę z Marszałkiem Piłsudskim. Konferencja w Belwederze trwała godzinę.

Warszawa (AW), Na wczorajszem posiedzeniu Rady Ministrów uchwalono m. in. plan budowlany na nadchodzący sezon, dotyczący poparcia budowy tanich mieszkań.

Warszawa (AW), Wczoraj policja polityczna dokonała szeregu aresztowań wśród żywiołów wywrotowych. M. in. zlikwidowano jedno zebranie komunistyczne. Przy aresztowanych znaleziono tajne instrukcje MOPR i ZMK.

Warszawa (AW). Na najbliższem posiedzeniu sejmu, które odbędzie się w piątek omawiana będzie sprawa wniosku BB w sprawie rewizji konstytucji, oraz odbędzie się dalszy ciąg dyskusji nad wnioskiem zmierzającym do zmiany dekretu Prezydenta Rzplitej o reorganizacji sądownictwa.

Warszawa (AW), Na wczorajszem posiedzeniu Rady Ministrów przyjęto projekt ustawy o ubezpieczeniu społecznem.

Warszawa (AW). Krążące od pewnego czasu wiadomości, jakoby Marszałek Piłsudski zamierzał w najbliższym czasie wystąpić z omówieniem projektu zmiany konstytucji — jak podaje jedna z agencji — pozbawione są wszelkich podstaw.

Warszawa (AW). Dziś wyjeżdża na Górny Śląsk główny inspektor pracy p, Marjan Klott celem zbadania na miejscu stosunków robotniczych i postępu organizacji inspekcji pracy. Pobyt głównego inspektora na Śląsku potrwa około dwóch tygodni.

Warszawa, (AW). W Warszawie bawią służbowo wojewodowie: białostocki p. Kirst, śląski — dr. Grażyński, wołyński — p. Józewski, wileński — p. Raczkiewicz i kielecki p. Korsak.

Walery Przyborowski.

PAMIĘTNIKI PANA SYMFORJONA.

Z NOTATEK PO NIM POZOSTAŁYCH.

(16

— Ano kiedy tak to dobrze, to dobrze, niechże sobie na łbach nawet stają, ja się już w to nie wtrącę!...

I w istocie już się w nic nie wtrącałem, a tylko na wszystko spokojnie patrzałem.

Jużto panna Julja, Bogiem a prawdą, była rozumniejszą od Sabinki et comp., z ust jej nigdy nie usłyszałeś plotek o ślubach i pogrzebach, ale zawsze o czemś poważnem mówiła, a mówiła tak ślicznie!...

— W życiu, mówiła raz panu Zygmuntowi nie powinniśmy na nic i na nikogo się oglądać. Iść naprzód, ciągle naprzód, rwać gwiazdy z nieba i tłumom je ciskać. Nie wspierajmy się na nikim, tylko na sobie i myślmy tylko o sobie, a potem? Kto wie co będzie potem. Tyle szczęścia co człek użyje!

— A pani!... tyle robactwa jest na świecie, że nie dadzą tak iść człowiekowi, odpowiada pan Zygmunt, jakby chciał i powinien. Obstąpią go, opadną i zgniotą nawet teraz. Trzeba się z niemi rachować.

— Nie trzeba panie, nie trzeba! wołała krwi oblewając się purpurą, robactwem się gardzi a swoje się robi. Nie zawsze chwile szczęścia się powtarzają. Korzystajmy z nich, bo tyle naszego.

Ano, ślicznie mówiła, ale jakoś niebezpiecznie.

Nie rozumiem jać tam wprawdzie tego, ale przeczuwałem.

Mam bowiem dobry nos.

Przerażały mnie te rozmowy, te stosunki coraz szczersze, coraz bliższe, te uśmiechy, to patrzenie sobie w oczy.

Pan Zygmunt patrzał w nią jak w tęczę.

Żal mi było serdecznie Sabinki, czułem się winnym, żem skleił prawie to małżeństwo, żem nieszczęście na siostrę moją sprowadził, a tu jeszcze nie było ratunku, nie podobna było zapobiedz.

To mnie panie tak gryzło i martwiło, żem zmizerniał, mało jadł, źle trawił, do Eldorado nawet chodził, bo mnie już i Gosz nie bawiła.

Przyszło do tego nakoniec, że pan Zygmunt w domu prawie nie bywał, że począł się publicznie afiszować z panną Julją.

Złe ogarnęło go ze wszystkiem.

Tu już i moja Elżutka spostrzegła, że za daleko zajechali, więc pewnego dnia, chwyciwszy pana Zygmunta na osobności, palnęła mu panie sążnistą orację.

Ale na nic się to nie zdało.

Pan Zygmunt jej na to odrzekł ni w pięć ni w dziewięć, przypomniał jakiegoś Brutusa.

— I ty Brutusie przeciwko mnie! i swoje robił.

Kiedy więc z nim nie mogła sobie dać rady, przyczepiła się do panny Julji i jej tę samą oracyjkę w ucho włożyła.

Panna Julja spłonęła rumieńcem, strachnęła się i załamując białe jak marmur rączki zawołała:

— Cóż ja pocznę, co ja poradzę? stało się: wód Dunaju nikt nie cofnie, nie zwróci — z namiętnością to samo; ja, Bóg widzi nie jestem winna, nie chciałam tego, ale brońże pani serca kochać. Ja go kocham i wydrzeć sobie nie dam, o! nie dam!

I cała płomienna chodziła po pokoju, miotając się w sobie jak lwica po klatce.

Ano źle było.

Elżutka machnęła ręką i powiedziała:

— Nie ma rady! niechże się ten płomień wypali!...

I dała już wszystkiemu pokój.

Ja choć byłem srodze takim stanem rzeczy zmartwiony, przecież widząc, że i Elżutka się spostrzegła, iż to nie przelewki, chcąc się na niej zemścić za to, że mnie kiedyś tak skonfundowała, kiedym jej uwagę zwracał na niebezpieczeństwo tego stosunku, przyszedłem do niej i zapytałem się!

— A co Elżutko, ja oszalałem? prawda? a co tobie do tego, że oni się kochają? co to, ty bocianem zostałaś Elżuniu?

Na te moje słowa Elżutka zmarszczyła brwi, zarumieniła się i tupiąc nóżką w podłogę, zawołała:

— Idź do wista ty biurgerze, do komisarza na bezika, a nosa tam nie kładź, gdzie nic nie rozumiesz, safandulo!

(Dokończenie nastąpi).

Z dalszych stron.

Kardus, pow. chełmiński. (Z ruchu Ch. Z. Z.) Dnia 16 bm. odbyło się tu organizacyjne zebranie Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego, na które przybyło przeszło 25 robotników. Zebranie zagaił p. Wojciech Wojtasik, który udzielił głosu instruktorowi Ch. Z. Z. p. Janowi Cyrankowskiemu. Referent w godzinnem przemówieniu przedstawił zebranym zasadniczy program chrześcijańsko-społeczny, wytknął błędy tych organizacyj zawodowych, które zajmują się za bardzo polityką a nie pilnują interesów zorganizowanych członków oraz wyjaśnił, co robotnik powinien czynić, aby nie dać się wyzyskać przez różnych demagogów politycznych.

Nad referatem wywiązała się obszerna dyskusja, w której zabierali głos pp.: N. Weronicki, Fr. Korzyński, W. Wojtasik i inni. Wszyscy mówcy wyrażali chęć utworzenia filji Ch. Z. Z., poczem przystąpiono do wpisywania członków, których wstąpiło 17. Do zarządu filjnego wybrano pp.: N. Weronickiego — prezesem, W. Wojtasika—sekrerzem, a Fr. Korzyńskiego—skarbnikiem. Jak z tego widać robotnik polski zaczyna się orjentować, gdzie powinien stanąć w szeregach organizacyjnych.

Grudziądz. (Zebranie zarządu dzielnicowego „Sokoła"). W ub. niedzielę odbyło się w sekretarjacie Przewodnictwa dzielnicy zebranie zarządu dzielnicy, pod przewodnictwem prezesa p. Wł. Samolińskiego. Uchwalono wydać pamiątkowy numer „Sokoła" z okazji 10-lecia niepodległości Polski i powstania dzielnicy. Radę dzielnicy uchwalono zwołać do Torunia w dniu 7-go kwietnia br. Na powyższem zebraniu nastąpi również wybór przewodnictwa dzielnicy. Prezes Wł. Samoliński zgłosił swą dymisję, lecz wszyscy członkowie zarządu wypowiedzieli się przeciw temu. Pan Wł. Samoliński jest członkiem wielkich zasług na niwie sokolej. W dniu 3 marca odbędzie się w Toruniu kurs gimnastyczny dla gimnastyków i zjazd kierowników oddziałów konnych i kolarskich. Zawody gimn. dzielnicowe odbędą się 21 kwietnia br. w Toruniu.

Mały Rudnik, pow. grudziadzki. (Zabójstwo). Dnia 18 bm. w Małym Rudniku, pow. Grudziądz, dobijało się do oberży Bracha jakichś dwóch osobników. Właściciel oberży, bojąc się otworzyć, drzwi, udał się na górę, skąd dał do nich strzał z browninga, przyczem jednego zabił na miescu. Powiadomione o wypadku władze policyjne, czynią dochodzenia, celem ustalenia przyczyny zabójstwa. Brach tłomaczy się, iż byli to bandyci.

Włocławek. (Ukarani za krzywoprzysięstwo). Sąd Okręgowy rozpatrywał w tych dniach sprawę Jana Ruchelskiego i Juljusza Pohla, oskarżonych o krzywoprzysięstwo w sądzie pokoju w Lipnie. Każdy z oskarżonych został skazany na rok więzienia.

Śliwice. (Okradli biednego robotnika). Wlamali się nieznani sprawcy do mieszkania robotnika leśnego p. Gwizdały i skradli mu dwa ubrania, dwa płaszcze damskie itd., oraz 50 złotych gotówki.

Zelgoszcz. (Z życia Powst. i Woj). W ub. niedzielę odbyło się walne zebranie Tow. Pow. i Wojaków. Zebranie zagaił prezes Narloch, witając przybyłego wice-prezesa zarządu obwodowego, p. Dobrzenieckiego. Na marszałka wybrano wice prezesa zarządu obwodowego, który powołał do współpracy sekretarza i ławników i zarządził wybory zarządu, w skład którego weszli: Dering—prezes, Urbański—wiceprezes, Poznański naucz.—sekretarz, Piątek—skarbnik, Cyms—komendant, Giełdon—referat ośw.

Lidzbark. (Wilki w okolicy). Śladami syberyjskich mrozów pojawiły się w naszej okolicy wilki. Ostatnio jadący z okolic Bieżunia i Żuromina na targi do Libzbarka rolnicy napotkali na szosie prowadzącej przez lasy państwowe na stado około 30 wilków. Wilki zobaczywszy wozy i ludzi nie ustępowały z drogi, przeciwnie zajmowały „stanowisko dwuznaczne".

Nasza okolica obfituje w wielkie obszary leśne zatem wilki mają tu odpowiednie schronienia.

Bydgoszcz. (Polska maszyna do pisania). W bydgoskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej odbył się pokaz maszyny do pisania — wyrobu firmy „Iskra" w Bydgoszczy. Jest to pierwsza serja produkcji czysto polskiej. „Iskra" wypuściła 50 maszyn zrobionych całkowicie z surowca krajowego. Komisja orzekła, że maszyny te nie ustępują niczem zagranicznym.

KRONIKA

Chełmża, dnia 22 lutego 1929 roku.

Kalendarzyk.

Piątek: Stol. św. Piotr.
Sobota: Piotra Damjana.

Wschód słońca: 6,33 rano
Zachód słońca: 17.00 po poł.

DYŻUR NOCNY APTEK.

Dyżur pełni „Apteka Nowa".

— Z targu. Ruch na dzisiejszym targu z powodu ocieplenia się powietrza panował bardzo ożywiony. Płacono za: masło — 2.70—3.00 zł., jajka — 5.00 zł., ryby (liny) — 2.50 zł., śledzie — 40 gr., jabłka — 40—50 gr., cebula — 25 gr. Produktów spożywczych i nabiału dostawiono bardzo dużo. Popyt był średni. Ceny zwykle pod koniec targu nieco spadają.

— Stan powietrza w dniu dzisiejszym utrzymał się na wczorajszej skali. Termometr w godzinach przedpołudniowych wskazywał 6 stopni C. poniżej zera. Wieją wiatry północno-wschodnie. Horyzont cały zachmurzony.

— „Karjera Chaplina", wspaniały obraz wyświetlany w „Konkordji", można śmiało zaliczyć do takich filmów, które rozweselą najtragiczniej usposobioną duszę... Humor zdrowy, rzewliwy i beztroski daje każdemu pełnię satysfakcji moralnej. Ponadto nadprogram **„Z krainy lodowców alpejskich"** roztacza przed oczyma widza piękno i grozę natury i napełnia wzniosłemi uczuciami. Program ten powinien zobaczyć każdy, kto pragnie szczerze się rozweselić zdrowym humorem i pięknem.

— Kronika policyjna. W dniu wczorajszym tutejsze władze bezpieczeństwa i porządku publicznego spisały dwa protokuły za przekroczenie przepisów policyjno-administracyjnych.

— Fatalny stan komunikacji drogowej. Padający przez kilka dni śnieg potworzył na wszystkich drogach szosowych w okolicy naszego miasta takie barykady, że jest wprost niemożliwością fizyczną, aby można było dostać się do niektórych wiosek wozem lub sańmi. Z wielu też stron skarżą się nasi Czytelnicy na to, że dotąd nikt się tą sprawą nie zajął. Pragnąc np. dostać się wozem albo sańmi do Torunia lub Chełmna albo w stronę Brodnicy, z powodu zasp śnieżnych utworzonych na szosach, po przez pola przebrnie się z trudem parę kilometry, ale w końcu zmuszony jest jadący do zawrócenia z drogi. Dla naszych pp. rzeźników taki opłakany stan drogi, sprawia, że grozi wprost ruiną materjalną. Ale nietylko oni narzekają.

Gospodarze z okolicznych wiosek również żalą się, że są odcięci od reszty świata, nie mogąc dotrzeć do miast i poczynić odpowiednich i najkonieczniejszych zakupów.

Oczywiście w dwu lub trzech dniach całkowicie oczyścić wszystkie szosy z zasp śnieżnych się nie da. Trzeba by jednak, aby drożnicy wzięli się do dzieła i największe zaspy usunęli, aby komunikacja kołowa mogła się odbywać normalnie. Temperatura powietrza obecnie znacznie się ociepliła. Można wobec tego wziąść się do pracy intensywniej, aby ten anormalny stan rzeczy zlikwidować.

Antek Grajcarek ma głos!

Cheba nik ni mo tyle przyjaciołów w Chałmży, co jo. Bo to ci tyż jezdym i do tańca i do różańca. Do wypijunku nie trza mnie dwa razy wołać. Zno mnie dobrze Dalaś, Robaczek i Goguś, boć już z niemi się zbruderszaftowałem. Wiem ci jo, kaj pieprz rośnie, gdzie wypić dadzą siwuchę podrobioną magistrackum z kranu, a gdzie prawdziwy kryształ monopolówke. Tyż lubie wygrać czasem złotóweczek kilka w pockera lub szmendefera.

Na kryde mi nie chyntnie dajom, a jo to bym cingim ino broł. Trzymum się ty samy zasady, jak mój przyjaciel, który nawet 5 zł. nie chciał złożyć na pumnik dlo naszych bohaterów. Oj, biada ci przyjacielu, pamiętaj, że jak Ty Bogu, tak Bóg tobie. Nie gniwej się brachu na mnie, że ci prawde rąbie, ale mógłbyś piwa wypić o 5 zł. mniej, to by był piękny i naśladowanio godny przykład. Wszyćkie pomału miasta w naszej republice krzyczum: chcymy być suchymy, jak Hameryka. A nasza Chałmża to gorsza, abo co? Przeci muma tyż swojum Hameryke, to mogymy prohibicje mić..., chociaż jo nie jezdym tegu... zwolennikiem.

— Tydzień Obrony Kresów Zachodnich. Na podstawie zezwolenia Pana Wojewody Pomorskiego, z dnia 13 lutego b. r. Nr. IV. D. 2053/29 odbędzie się na terenie województwa pomorskiego w czasie od 3 do 10 marca br. Tydzień Obrony Kresów Zachodnich. Celem Tygodnia jest zaznajomienie najszerszych kół społeczeństwa polskiego na Pomorzu z programem i działalnością Związku Obrony Kresów Zachodnich, zwiększenie liczby członków, oraz funduszów tej organizacji.

Wzmagające się stale ataki niemieckie na naszą granicę zachodnią i wytężoną działalność polityczną, gospodarczą i oświatową mniejszości niemieckiej w Polsce, popierane środkami ze źródeł zagranicznych i zmierzające do ułatwienia przeprowadzenia rewizjonistycznych planów niemieckich powinny skupić całe świadome społeczeństwo polskie około Związku Obrony Kresów Zachodnich, który w miarę swych sił i środków przeciwstawia się zakusom niemieckim i niesie braciom naszym, w jarzmie ucisku niemieckiego pozostałym pomoc w wysiłkach do utrzymania łączności kulturalnej z Polską. Każdy świadomy niebezpieczeństwa niemieckiego Polak na Pomorzu powinien wstąpić w szeregi członków Z. O. K. Z. i w czasie Tygodnia Obrony Kresów Zachodnich poprzeć pracę tej organizacji jednorazową ofiarą.

Zgłoszenia na członków przyjmują Zarządy Kół Miejscowych i Zarząd Okręgowy Z. O. K. Z. w Toruniu ul. Kopernika 5. Składka członka zwyczajnego wynosi rocznie 6.00 zł., a wspierającego, otrzymującego bezpłatnie wszystkie wydawnictwa perjodyczne Z. O. K. Z. wynosi 60.00 zł. Ofiary i składki można wpłacać na listy składkowe znajdujące się w Zarządach Kół Z. O. K. Z., lub też na konto P. K. O. nr. 206 229 Okręgu Pomorskiego Z. O. K. Z.

Ruch towarzystw.

„Echo" Śpiewakom z tow. „Echa" przypomina się, że dziś, tj. 22. II. 29. przypada lekcja śpiewu. Z dniem jutrzejszym przystępujemy do wykonania pieśni na zjazd w Poznaniu, wobec czego obecność wszystkich czynnych członków jest konieczna.

Zbiórka ćwiczebna Związku Podoficerów Rezerwy, Koło Chełmża, odbędzie się w dzisiejszy piątek w lokalu zbiórek u p. Jankowskiego (Hotel Dworcowy) punktualnie o godz. 7-mej wieczorem. Obecność wszystkich członków z wypracowaniami konieczna.

Komendant Drożnakiewicz.

Roczne walne zebranie Urzędników Komunalnych i Sił Pomocniczych m. Chełmży odbędzie się dziś, w piątek o godz. 18.30 w Ratuszu, w sali posiedzeń Rady Miejskiej.

Walne zebranie Tow. Gimn. „Sokół" odbędzie się w niedzielę, dnia 24 lutego 1929 r. o godz. 5-tej po poł. w Hotelu Pomorskim. Przybycie konieczne. W razie niestawienia się dostatecznej ilości członków, odbędzie się w pół godziny później, drugie zebranie bez względu na ilość obecnych.

Wystawcy, wypełnijcie Wasze zobowiązanie wobec **Powszechnej Wystawy Krajowej.** **Opieszałość Wasza zaszkodzi Wystawie, i Wam Samym!**

Na raty długoterminowe!

Rowery
maszyny do szycia
gramofony — centryfugi
instrumenta muzyczne
jak:
mandoliny — skrzypce itp.
poleca
Warsztat mechaniczny
A. WIECKI
Chełmża, Rynek.

Znaleziono
sakiewkę
z zawartością,
którą można odebrać za zwrotem kosztów ogłoszenia w administracji „Przeglądu Pomorskiego“.

Makulatury
(stare gazety)
funt 30 groszy oddaje
Skład Papieru Druk. Przemysłowej

Hurt Łóżka metalowe Detal
sprzęty domowe i kuchenne
poleca w wielkim wyborze po bardzo niskich cenach
F-ma JAN PAPRZYCKI
Bydgoszcz.
Zbożowy Rynek 3
róg Bernardyńskiej.
Detal Hurt
Dostawy dla zakładów i instytucji państwowych

Mapy
Wybrzeża Polskiego z powiatem nadmorskim oddaje po 25 gr. sztukę
Drukarnia Przemysłowa.

Meblowany
pokój
od 1-go marca do wydzierżawienia
P. Haberer
Rynek 14.

Poszukuje się zaraz ubikacji na
WARSZTAT STOLARSKI
z łącznem mieszkaniem **3—4** pokojowem, najchętniej cały domek.
Zgłoszenia uprasza
OTTON WASZEK
Pruszków, Kochanowskiego 4
lub **Przeglądu Pomorskiego**

Poszukuje się od 1. III. b. r.
pokoju
z całem utrzymaniem opałem i światłem dla starszego ucznia gimnazjum.
Zgłoszenia z podaniem ceny proszę pisemnie do redakcji nadesłać.

Zatwierdzony przez rząd:
Pomorski Kurs Handlowy
w Toruniu.
Kurs pisania na maszynach **30** systemów, stenografji, buchalterji ogólnej, specjalność, rolniczej itd.
Świadectwa egzaminacyjne.
Toruń, Żeglarska 25.

ZANIM
zwątpisz w odzyskanie zrujnowanego zdrowia, zażądaj bezpłatnej broszury. „O ziołach leczniczych“. Nie zawiedziesz się! Tysiące cudownie uleczonych!! Adres:
Liszki, Apteka.

Skład
z towarem lub bez, z pomieszkaniem 2 pokojowem i kuchnią jest na sprzedaż
zgł. **Czajkowski**
Biuro pośredn.

Drukarnia Przemysłowa
Rynek Bednarski 1 **Chełmża** nar. Hallera
Telefon 72
Wykonuje
dla Urzędów, Banków, Handlu i Przemysłu Kupiectwa, Rzemiosła, Towarzystw, Związków oraz zapotrzebowania familijne, także na rocznice jakoteż inne uroczystości
DRUKI
jak formularze, cyrkularze, cenniki, statuty, afisze, ulotki, plakaty, wizytówki, zaproszenia, koperty, rachunki, polecenia i t. p.

Karoserje
na samochody ciężarowe, autobusowe i osobowe,
wykonuje solidnie przy przystępnych cenach
L. Skalski, Toruń, Prosta 22
Zakład budowy wozów i wyrobów drzewnych.

Wyjątkowo korzystnie jest do sprzedania małe
gospodarstwo
w dobrym stanie.
CHEŁMŻA
ul. Poniatowskiego 10

Osadę rentową
80 morgów w powiecie tucholskim na sprzedaż
A. Sękowski
Bydgoszcz
ul. Gdańska 147.

Każdy obywatel powinien czytać
pismo codzienne, w którem się ukazują urzędowe komunikaty i najaktualniejsze wiadomości ze świata - a takiem pismem jest
„Przegląd Pomorski“

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Chełmży 6 razy w tygodniu **„Przegląd Pomorski“** na miesiąc **marzec 1929 r.** za 2,46 zł. wraz z opłatami pocztowemi. „Przegląd Pomorski“ proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: ______________________

Miejscowość: ______________ ulica i nr. ______________

Kwit pocztowy

Zł ______________

tytułem przedpłaty na **„Przegląd Pomorski“** na miesiąc **marzec 1929 r.** odebrałem, co niniejszem potwierdzam.

______________, dnia ______________ 1929 r.

podpis: ______________

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Chełmży 6 razy w tygodniu **„Przegląd Pomorski“** na miesiąc **marzec 1929 r.** za 2,46 zł. wraz z opłatami pocztowemi. „Przegląd Pomorski“ proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: ______________________

Miejscowość: ______________ ulica i nr. ______________

Kwit pocztowy

Zł ______________

tytułem przedpłaty na **„Przegląd Pomorski“** na miesiąc **marzec 1929 r.** odebrałem co niniejszem potwierdzam.

______________, dnia ______________ 1929 r,

podpis: ______________